

SILVO TORKAR

AKADEMIK PETAR ŠIMUNOVIĆ (1933–2014)

COBISS: 1.25

Akademik Petar Šimunović je bil nedvomno največji hrvaški imenoslovec druge polovice 20. stoletja, bil pa je tudi plodovit dialektolog in slovaropisec.

Rodil se je 19. februarja 1933 v Dračevici na Braču, maturiral na klasični gimnaziji v Splitu in diplomiral iz hrvaščine, južnoslovanskih jezikov in francoščine na Filozofski fakulteti v Zagrebu. Znanstveno je deloval na Inštitutu za hrvaški jezik in jezikoslovje (prej Zavod za jezik Inštituta za filologijo in folkloristiko), kjer je dolga leta načeloval oddelku za zgodovino hrvaškega jezika, dialektologijo in onomastiko. Magistriral je leta 1964 z delom *Sumartinska onomastika*, doktoriral pa leta 1970 z disertacijo *Toponimija otoka Brača*. V letih 1972–1974 se je kot Humboldtov štipendist izpopolnjeval na univerzi v Kölnu, kjer je v letih 1994–1998 deloval tudi kot lektor in gostujoči profesor. Trudil se je, da bi onomastika postala samostojna znanstvena disciplina, in v hrvaško jezikoslovje prenašal metodologijo in teoretična spoznanja najrazvitejših slovanskih onomastičnih središč na Poljskem in Češkem ter v Rusiji. Njegova najpomembnejša dela so izšla v knjigah *Toponimija otoka Brača* (1972, dopolnjena izdaja 2004), *Čakavisch-deutsches Lexikon 1–3* (1979–1983, v sodelovanju z Reinholdom Oleschem in Matetom Hrastetom), *Prezimana i naselja u Istri: narodnosna statistika u godini oslobođenja 1–3* (1985–1986, v soavtorstvu z Josipom Bratulićem), *Naša prezimana* (1985, dopolnjena izdaja 2006 pod naslovom *Hrvatska prezimana*), *Istočnojadranska toponimija* (1986, dopolnjena izdaja 2006 pod naslovom *Toponimija hrvatskoga jadranskog prostora*), *Rječnik bračkih čakavskih govora* (2006, dopolnjena izdaja 2009), *Uvod u hrvatsko imenoslovje* (2009) in *Čakavska čitanka* (2011). V sodelovanju z Valentinom Putancem je uredil *Leksik prezimana Socijalističke Republike Hrvatske* (1976), ki temelji na podatkih iz popisa prebivalstva leta 1948, in sestavil delo *Retrospektivna onomastička bibliografija hrvatsko-srpska do godine 1975* (1987), skupaj s Franjem Maletićem pa je pripravil *Hrvatski prezimenik 1–3* (2008). Njegova bibliografija šteje okrog trideset knjig (nekatero v soavtorstvu), med katerimi sta tudi vodnik po otoku Braču in monografija o njem, in nad petsto znanstvenih, poljudnoznanstvenih in strokovnih prispevkov. Omenimo samo še nekaj najpomembnejših razprav: Razvitak onomastičke formule u Hrvata (*Onomastica Jugoslavica* 9 (1982)), Prvotna simbijoza Romana i Hrvata u svijetlu toponimije (*Rasprave Zavoda za jezik* 10–11 (1984–1985)), Ojkonimija srednjovjekovne

vukovske župe (*Folia onomastica Croatica* 11 (2002)). V svojih onomastičnih raziskavah se je ukvarjal tako z vzroki za nastanek imen kot z besedotvorjem, z organizacijo imen v določenem zemljepisnem prostoru in z zakonitostmi imenskega razvoja. Posebej je treba izpostaviti že omenjeno knjigo *Toponimija otoka Brača*, ki temelji na izjemnem poznavanju braških govorov, etnoloških, antropoloških in zgodovinskih dejstev ter zgodovine hrvaškega jezika. Za slovenske imenoslovne raziskave je še posebej pomembna retrospektivna bibliografija iz leta 1987, ker vsebuje tudi slovensko lastnoimensko gradivo in literaturo.

Za enciklopedijo slovanske onomastike, ki je izšla v Varšavi in Krakovu pod naslovom *Słowiańska onomastyka: encyklopedia* 1–2 (2002–2003), je Šimunović sam napisal vsa poglavja v zvezi s Hrvaško (za primerjavo: Slovenijo je zastopalo kar deset avtorjev), že prej pa je prispeval tudi hrvaške termine v knjigi *Основен сисѝем и ѝерминологиѝа на словенскаѝа ономасѝика* (Skopje, 1983). Dolga leta, do 2006, je bil glavni urednik revije *Folia onomastica Croatica*, ki izhaja od leta 1992 v Zagrebu kot naslednica revije *Onomastica Jugoslavica* (1969–1991). Prvi urednik te publikacije je bil akademik France Bezlaj, je pa bil Šimunović od vsega začetka član njenega uredništva. Njegovi kolegi so mu ob 70-letnici leta 2003 posvetili dvojno številko (12–13) revije *Folia onomastica Croatica*. Leta 1988 je postal izredni, leta 1991 pa redni član Hrvaške (do 1991 Jugoslovanske) akademije znanosti in umetnosti. Akademik Šimunović je, podobno kot njegov predhodnik in vzornik Petar Skok, pri svojih onomastičnih raziskavah redno spremljal slovensko jezikoslovno literaturo in bil v stalnih delovnih stikih z akademikom Bezlajem.

Svoje imenoslovne raziskave je opravljal v tesni povezavi z dialektološkim delom. Slovar govorov otoka Brača, ki obsega nad 30.000 iztočnic na 750 straneh, je pisal več kot petnajst let. Sodeloval je pri *Hrvaškem dialektološkem* in *Slovan-skem lingvističnem atlasu*. Svoja dognanja je rad posredoval najširšemu občinstvu, zato je v dnevnem in tedenskem tisku objavil številne članke o hrvaških priimkih. Kot dialektolog je sodeloval tudi s čakavskimi pesniki pri objavah v čakavščini. Njegova komunikativna narava mu je bila v pomoč pri vodenju ali sodelovanju v številnih delovnih telesih tako v okviru domačih kot tudi mednarodnih znanstvenih ustanov. Celih dvajset let je bil tajnik jugoslovanskega Medakademijskega odbora za onomastiko. Osebnostno sem ga imel čast spoznati na dveh konferencah: leta 2000 v Krakovu in leta 2006 na Korčuli. Bil je odprt, dostopen in svetel človek, s katerim si zlahka vzpostavil stik.

Preminil je v Splitu 5. avgusta 2014, k počitku pa je legel 8. avgusta v domači Dračevici.